

Kaj je Eurydice?

Naloga omrežja Eurydice je seznaniti in razumeti, kako so urejeni in kako delujejo različni izobraževalni sistemi v Evropi. Omrežje pripravlja opise nacionalnih izobraževalnih sistemov, primerjalne študije o specifičnih temah, kazalnikih in statistiki. Vse publikacije Eurydice so brezplačno na voljo na spletišču Eurydice ali jih lahko naročite v tiskani obliki. Eurydice s svojim delom spodbuja razumevanje, sodelovanje, zaupanje in mobilnost na evropski in mednarodni ravni. Omrežje sestavljajo nacionalne enote v evropskih državah, koordinacijo pa opravlja Izvajalska agencija EU za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo. Več informacij o omrežju Eurydice najdete na <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>

Poudarki Eurydice

V več državah EU se soočajo z resnim problemom zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja (ELET), ki je zbudil zanimanje mnogih raziskovalcev, političnih odločevalcev in pedagoških delavcev. Zaradi zgodnjega opuščanja imajo mladi manj priložnosti na trgu dela, s tem so povezani visoki stroški za posameznika kot tudi za družbo in gospodarstvo. Po drugi strani pa imajo mladi, ki dokončajo izobraževanje, več priložnosti za boljšo zaposlitev in boljše zdravje, da ne omenjamo večje stopnje produktivnosti, manjših javnih in socialnih izdatkov, gospodarske rasti in socialne kohezije.

To poročilo Eurydice in Cedefopa podpira program strategije Evropa 2020 za zmanjševanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja, ter neposredno nadaljuje priporočila Sveta 2011 o politikah in usmeritvah za zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja. Namen poročila je izpostaviti prizadevanja držav članic in Evropske komisije na področju spremljanja procesa oblikovanja in izvajanja strategij, politik in ukrepov za boj proti zgodnjemu opuščanju šolanja in za spodbujanje učenja.

V poročilu je opisanih več pomembnih področij: zbiranje podatkov in spremljanje, strategije in politike proti zgodnjemu opuščanju šolanja s poudarkom na preprečevanju, ukrepanju in kompenzaciji, kot tudi skupine, izpostavljene tveganju zgodnjega opuščanja šolanja, vloga svetovanja o izobraževanju in karieri, upravljanje in sodelovanje med sektorji ter zgodnje opuščanje z vidika poklicnega izobraževanja in usposabljanja (ELVET). V poudarkih je kratek povzetek najpomembnejših ugotovitev.

Študija

Premagovanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja: Strategije, politike in ukrepi

v angleščini je objavljena na spletišču Eurydice
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php

Tiskane izvede študije

lahko naročite na:
eacea-eurydice@ec.europa.eu

Oseba za stike

Wim Vansteenkiste,
Communication and Publications:
+32 2 299 50 58

Zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja je zelo povezano s socialnoekonomsko prikrajšanostjo

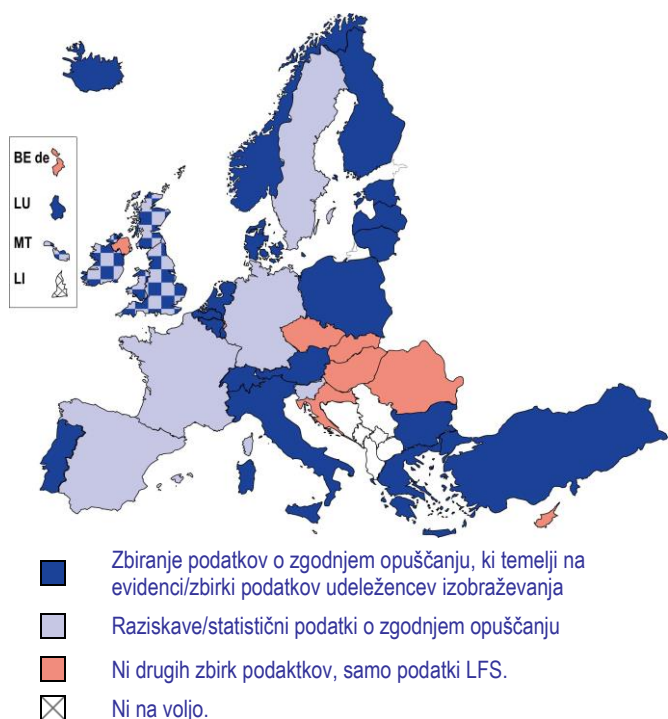
Po statističnih podatkih učenci in dijaki, ki so rojeni v tujini, pogosteje zgodaj opustijo šolanje kot tisti, rojeni v državi šolanja. To je lahko posledica dejstva, da se učenci in dijaki, rojeni v tujini, praviloma soočajo z več težavami pri dostopanju in vključevanju v izobraževanje kot njihovi vrstniki (npr. zaradi jezikovnih oziroma kulturnih ovir, socialnoekonomske segregacije itd.). Glede spolov je opaziti, da fantje skoraj dvakrat pogosteje opustijo splošno izobraževanje in pridobijo samo nizko izobrazbo ali izobrazbe sploh ne pridobijo. Tudi tu se zdi, da ima velik vpliv socialnoekonomsko ozadje. Boljše kot je socialnoekonomsko ozadje, manj očitne so razlike v stopnji zgodnjega opuščanja med fanti in dekleti. Zato ne migrantskega oziroma manjšinskega ozadja ne spola sama po sebi ne moremo obravnavati kot odločujoča dejavnika zgodnjega opuščanja šolanja.

Mladi, ki zgodaj opustijo šolanje, so bolj verjetno iz socialnoekonomsko prikrajšanih družin, tj. zaradi brezposelnosti, nizkih dohodkov in nizke izobrazbe staršev. Slednji dejavnik je predvsem pomemben, saj je v povprečju šest od desetih otrok v 28 državah članicah, katerih starši imajo nizko izobrazbo, izpostavljenih tveganju revščine in socialne izključenosti in s tem tudi tveganju oteženega šolanja in zgodnjega opuščanja.

Ne nazadnje ima zgodnje opuščanje neposredne socialnoekonomske posledice za posameznika. V EU-28 je zaposlenih v povprečju 19,7 odstotka mladih z največ nižje sekundarno izobrazbo. Medtem ko je zaposlenih 42,7 odstotka mladih z višje sekundarno izobrazbo in posekondarno neterciarno izobrazbo in 54,6 odstotka diplomantov terciarnega izobraževanja.

V večini držav prek evidenc zbirajo nacionalne podatke o mladih, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje

Viri za pripravo nacionalnih podatkov o zgodnjem opuščanju (ne anketa Eurostata o delovni sili – LFS), 2013/14

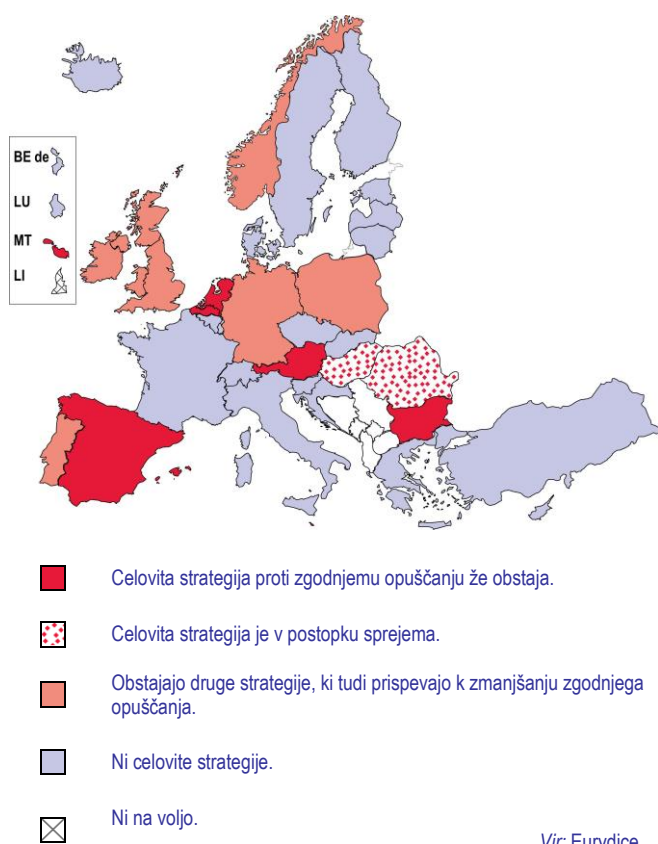
Vir: Eurydice.

V večini evropskih držav oziroma regij, v katerih poskušajo razumeti pojav zgodnjega opuščanja in razviti politike in ukrepe za njegovo premagovanje, so sprejeli nacionalne definicije, ki jih uporabljajo v procesu oblikovanja politik. Te definicije so tesno povezane z orodji za zbiranje podatkov, ki jih uporabljajo za merjenje zgodnjega opuščanja. V evropskih državah oziroma regijah, razen v Belgiji (nemško govoreča skupnost), Romuniji in Združenem kraljestvu (Severna Irska) ter na Češkem, Hrvaškem, Cipru, Madžarskem in Slovaškem, zbirajo podatke o zgodnjem opuščanju, tako z evropsko anketo o delovni sili (LFS), kot tudi prek evidenc udeležencev izobraževanja. V desetih državah izvajajo kvantitativne oziroma kvalitativne raziskave, s katerimi dodatno omogočajo boljše razumevanje razlogov za zgodnje opuščanje.

Za točnost in primerljivost podatkov med šolami, lokalnimi oblastmi oziroma regijami je treba pripraviti posodobljene (zbrane in analizirane več kot enkrat na leto) zbirne podatke po različnih ravneh (centralna, regionalna, lokalna, šolska). Iz poročila lahko vidimo, da v Evropi ni povsod tako.

Samo v okoli tretjini evropskih držav so sprejeli strategijo proti zgodnjemu opuščanju

Strategije proti zgodnjemu opuščanju izobraževanja in usposabljanja, 2013/14

Vir: Eurydice

V Evropi so v šestih državah oziroma regijah – Belgija (flamska skupnost), Bolgarija, Španija, Malta, Nizozemska in Avstrija – do danes razvili celovite strategije za premagovanje zgodnjega opuščanja. V dveh državah, to sta Madžarska in Romunija, poteka postopek sprejema take strategije. V več drugih državah – Nemčija, Irska, Poljska, Portugalska, Združeno kraljestvo in Norveška – sicer niso sprejeli celovitih strategij, kot so predvidene na evropski ravni, ampak druge širše strategije ali akcijske načrte, s katerimi zagotavljajo mladim in odraslim možnosti, da dokončajo izobraževanje in pridobijo kvalifikacijo, ki jo potrebujejo za uspešno opravljanje dela. V vseh državah so sprejeli politike in ukrepe, bodisi posebej za premagovanje zgodnjega opuščanja bodisi kot del splošnih oziroma sedanjih pobud, ki prispevajo k zmanjšanju deleža zgodnjega opuščanja.

Za zmanjšanje zgodnjega opuščanja so poleg tega v evropskih državah povezali pomembne ravni politik in oblasti ter investirali v večinstucionalna partnerstva, ki lahko spodbujajo učinkovito koordinacijo med lokalnimi deležniki. Koordinacijska telesa, s katerim so zakonsko uredili sodelovanje med vladnimi organi in med različnimi ravni oblasti, šolami in drugimi deležniki, so do sedaj ustanovili samo v Belgiji (flamska skupnost) in Španiji ter na Malti in Nizozemskem.

Svetovanje o izobraževanju in karierni je eden najpomembnejših ukrepov proti zgodnjemu opuščanju v večini evropskih držav

V večini evropskih držav je svetovanje pri izboru izobraževalne in karierni poti med najpomembnejšimi ukrepi proti zgodnjemu opuščanju. Svetovanje je tako pomembna sestavina pobud za preprečevanje, ukrepanje in kompenzacijo. Za svetovanje o izobraževanju in karierni so predvsem odgovorne šole. Pogosto je svetovanje namenjeno šolarjem sekundarnega izobraževanja. V okoli tretjini držav nimajo svetovanja na primarni ravni.

Šole imajo pri svetovanju o izobraževanju in kariernih odločitvah celostni pristop. Praviloma ga izvajajo šolske svetovalne službe, ki pogosto obravnavajo posameznike, ki potrebujejo pomoč ali ki so v nevarnosti, da zgodaj opustijo šolanje. Poleg tega je v več državah svetovanje

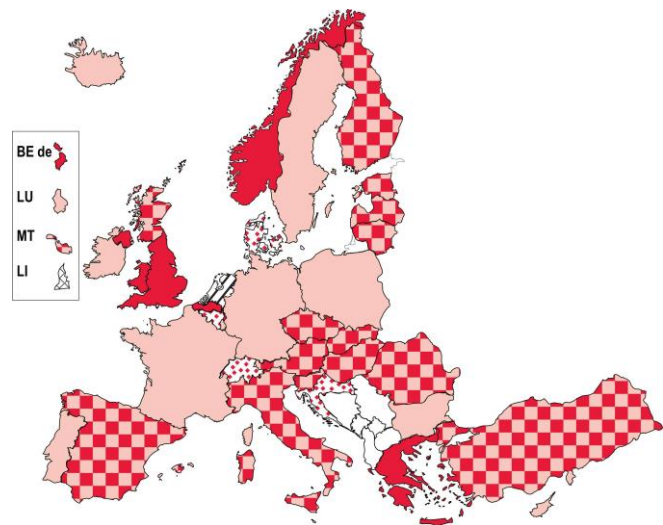
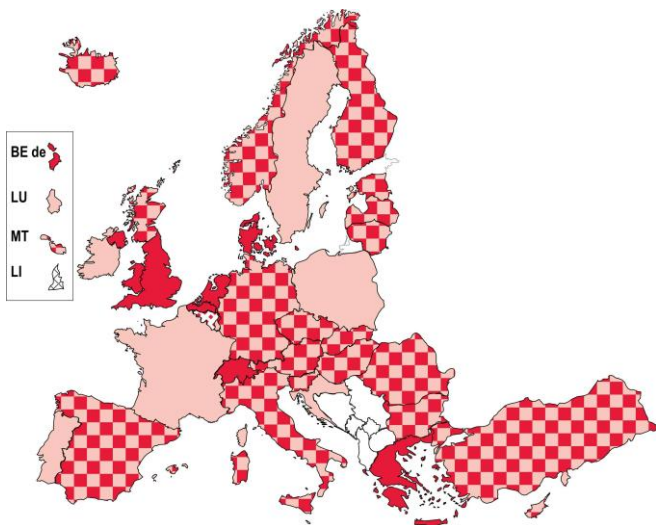
del obveznega kurikulumu, tako da je dostopno vsem učencem in dijakom. Svetovanje v razredu in individualno svetovanje ponekod dopolnjujejo z dejavnostmi, ki niso del obveznega programa.

Svetovanje izvajajo različni strokovni delavci na šoli: učitelji, specializirani za svetovanje, svetovalci, psihologi in socialni delavci. Vendar pa so v skupini strokovnih delavcev, ki nudijo pomoč učencem in dijakom pri načrtovanju izobraževalne oziroma poklicne poti in svetujejo učencem z učnimi težavami, najpogosteje učitelji, ki za to niso posebej usposobljeni. Pomembno vlogo v usposabljanju šolskih strokovnih delavcev imajo zunanji svetovalci, ki učiteljem nudijo potrebno pomoč pri organiziranju svetovanja.

Izvajanje svetovanja o izobraževanju in karieri, 2013/14

Nižje sekundarno splošno izobraževanje (ISCED 2)

Višje sekundarno splošno izobraževanje (ISCED 3)

☐ Svetuje šolska svetovalna služba.

■ Svetovanje je obvezni del kurikuluma in se izvaja v razredu.

▣ Svetujejo samo zunanje svetovalne službe.

▨ Ni svetovanja.

⊠ Ni podatkov.

Vir: Eurydice.

Države izvajajo različne ukrepe proti zgodnjemu opuščanju poklicnega izobraževanja

Rezultati analiz politik na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja (VET) kažejo, da imajo v državah različne pristope in načine spopadanja z zgodnjim opuščanjem poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Ena od vsem skupnih značilnosti je, da v državah bolj in bolj prepoznavajo, da je treba zagotoviti dijakom individualizirane poti. Na dijaka osredinjeno učenje, tj. individualizirano učenje, na primer prek svetovanja, mentorstva, individualnih načrtov učenja ali vodenja primera, je že ves čas temeljna značilnost kompenzacijskih ukrepov proti zgodnjemu opuščanju poklicnega izobraževanja. Vedno bolj postaja to tudi značilno za redne programe poklicnega in strokovnega izobraževanja ter način preprečevanja primerov zgodnjega opuščanja. Kompetenčni pristop je druga

značilnost, ki jo spodbujajo politike proti zgodnjemu opuščanju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. V ukrepih mora biti poudarek predvsem na tem, kaj lahko dijaki delajo po končanem usposabljanju, in ne toliko na opravljenem številu ur programa oziroma učenja.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje je samo po sebi ukrep na področju zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja ne nazadnje zato, ker mnogo osipnikov splošnega in poklicnega izobraževanja, ki oziroma ko se odloči vrniti v izobraževanje, izbere poklicno izobraževanje. V sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja je mnogo oseb, ki so morda predčasno prekinile šolanje ali pa so se odločile zamenjati program, šolo ali način izobraževanja.

Poročilo *Premagovanje zgodnjega opuščanja izobraževanja in usposabljanja: Strategije, politike in ukrepi* je objavljeno v angleščini na spletišču Eurydice: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php in na spletišču Cedefop: <http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/projects/empowering-young-people/Early-leaving-education-training.aspx>